

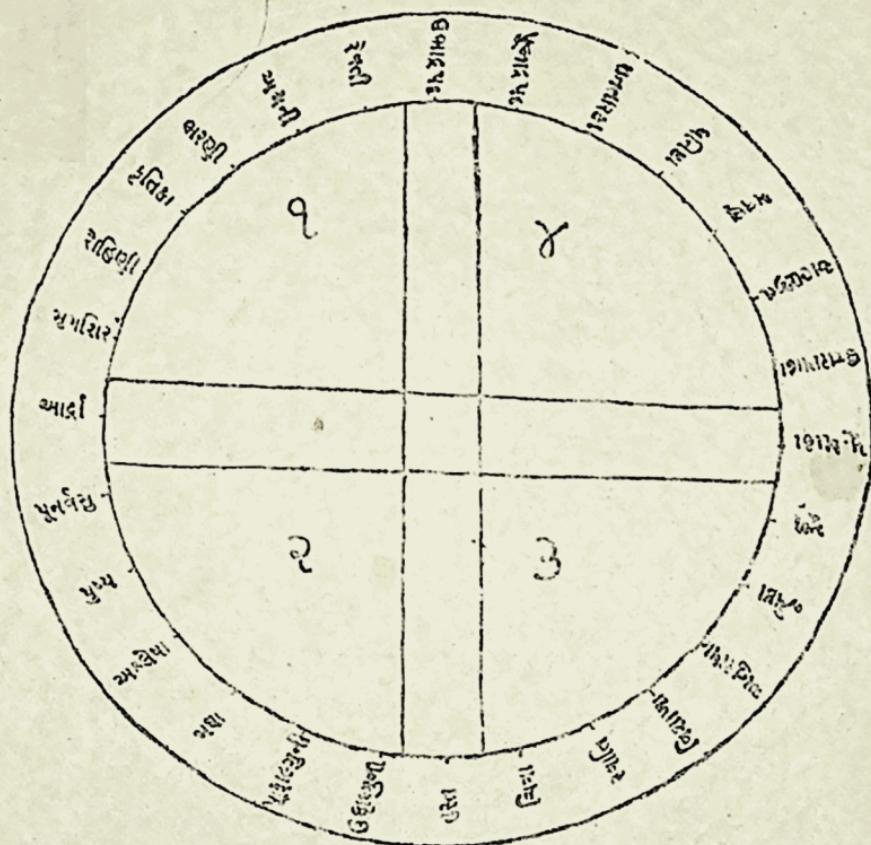
દ્વારાવતું શાસ્ત્ર.

જૈન નક્ષત્ર શાસ્ત્ર

(પુસ્તક પહેલું)

: સંશોધક :

પ્રેમચંદ જી. મહેતા.

अत्येक मनुष्यतुं शारीरीक अने आर्थिक बाधतेनुं भवीष्टक'
इरोवतुं शास्त्रे.

જैન નક્ષત્ર શાસ્ત્ર

(પુસ્તક પહેલું)

: સંશોધક :

પ્રેમચંદ મ. મહેતા.

પ્રથમ આવૃત્તિના પ્રકાશક :
જીવણુલાલ અમરશ્રી મહેતા વતી
ચંદ્રકાન્ત જીવણુલાલ મહેતા.

(સર્વ હજી કેખકને રવાધીન છે)

પ્રથમ આવૃત્તિ]

::

[સને ૧૯૪૭

મુદ્રક : સુરેશચંદ્ર પોપટલાલ પરીઅ.
ધી ડાયમંડ ન્યુબિલી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ : સલાપોસ રોડ : અમદાવાદ.

મસ્તા વના.

નક્ષત્ર શાસ્ત્ર જૈન સિદ્ધાંતોમાંથી સંશોધન કરી રચવામાં આવ્યું છે તેમાં કોઈ કોઈ પ્રકારની ઉણુપ પણ છે કારણુકે ઇણાદેશનું કોઈ શાસ્ત્ર આ રચનાને અનુકૂળ થાય તેવું અહ્યું નહીં હોવાથી તેની ખાસ ઉણુપ છે તે પુરી કરવા પ્રયત્ન ચાલુ છે.

ખાસ છણાવટ ભાગતી બાયાત શની અહનું અમણું છે શનિનું નક્ષત્ર યંત્રના ચાર ખાના પૈકી એક ખાનાનું સાડા છ વરસતું અમણું ખરાય છે તેમાં સાડા વરસમાં ખરાય એક વરસ ગણ્યાય, એક વર્ષમાં પણ નેવું દિવસ જ ખરાય ગણ્યાય તે શોધેલ છે. પણ અમુક બાયત અપૂર્ણ મૂકવાથી ભાવાર્થ માયો જય છે માટે તે બાયત સંપૂર્ણિતા ભરેલ તૈયાર થતી બહાર પાડવામાં આવશે. તથા તેને લગતી જ્યોતિષની અગલ્યની બાયતો સામાન્ય જનતા પોતાની જાતે સરળ રીતે સમજ શકે તેવી ભાષામાં રજુ કરાશે.

આ નક્ષત્ર શાસ્ત્રની રચના દરેક દેશના વિભાગોને ઉપયોગી છે કારણું કે દરેક દેશોમાં નક્ષત્ર અને અહોને એક જ નામથી માન્ય કરેલ છે.

વસંતપંચમી

૨૭-૧-૪૭

રાજભડેતાની પોળ
લક્ષ્મીનારાયણુની પાળ } .

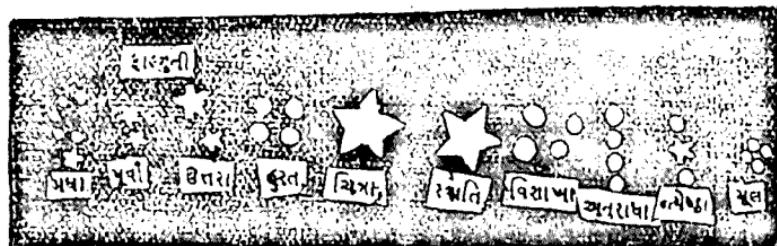
પ્રમયંદ મહેતા

ખરવાળાવાળા.

શ્રી સરસ્વત્યે નમઃ
નક્ષત્રનો ઉદ્દ્ય તથા જાળવાની સંજ્ઞા.

(૧) અશ્વિની.	નક્ષત્ર.	એ તારા
તા. ૧૦	ઓક્ટોબરે સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.	
(૨) ભરણી	નક્ષત્ર	ત્રણુ તારા
તા. ૨૩	ઓક્ટોબરે સુર્યારત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.	
(૩) કૃતિકા	નક્ષત્ર	નવ તારા દ્રાક્ષના લુભખા જેણું.
તા. ૫	નવેમ્બરે	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૪) રોહિણી.	નક્ષત્ર	પાંચ તારા અંગ્રેજ વી.
તા. ૧૬	નવેમ્બરે	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૫) મૃગશાર્ધ	નક્ષત્ર	ત્રણુ તારા
તા. ૨	ડિસેમ્બરે	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૬) આદ્રા	નક્ષત્ર	એક તારો નારંગી રંગનો ઝગઝમાટ થયા કરે છે.
તા. ૧૬	ડિસેમ્બર	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૭) પુનર્વસુ	નક્ષત્ર	એ તારા
તા. ૨૮	ડિસેમ્બર	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૮) પૂર્ણ	નક્ષત્ર	આઠ તારા
તા. ૧૧	જાન્યુઆરી	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.
(૯) અશ્વેષા	નક્ષત્ર	આઠ તારા
તા. ૨૩	જાન્યુઆરી	સુર્યોરત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૦) અધા, નક્ષત્ર છતારા એક મોટો પાંચ નાના તારા આકાર દાતરડા નેવો.

તા. ૫ ઇંધુઆરી સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૧) પૂર્વાશાલ્યુની નક્ષત્ર એ ગ્રીણાતારા

તા. ૧૮ ઇંધુઆરી સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૨) ઉત્તરા શાલ્યુની નક્ષત્ર એ તારા એક મોટો અને એક ઝીણો
તા. ૪ ભાર્યો સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૩) હરત નક્ષત્ર ચાર તારા

તા. ૧૭ ભાર્યો સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૪) ચીત્રા નક્ષત્ર એક સદેદ પ્રકારીત તારો.

તા. ૩૦ ભાર્યો સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૫) સ્વાતી નક્ષત્ર એક નારંગી રંગનો તારો.

તા. ૧૩ એપ્રીલે સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૬) વિશાળા નક્ષત્ર એ મોટા અને એ નાના તારા.

તા. ૨૭ એપ્રીલે સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

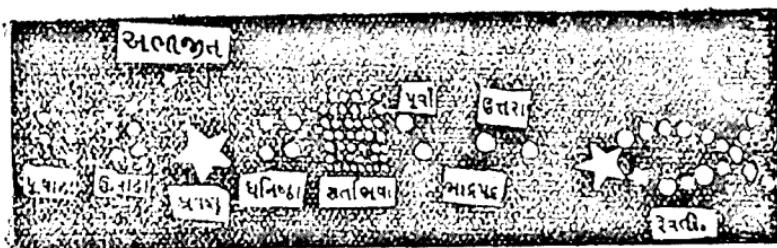
(૧૭) અનુરાધા નક્ષત્ર ચાર તારા.

તા. ૧૦ મે. સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

(૧૮) જયેધા નક્ષત્ર ત્રણ તારા વચ્ચમાં મોટો અને બીજો જણુદા

તા. ૨૪ મે. સુર્યાસ્ત પછી પૂર્વ દીશામાં ઉગે છે.

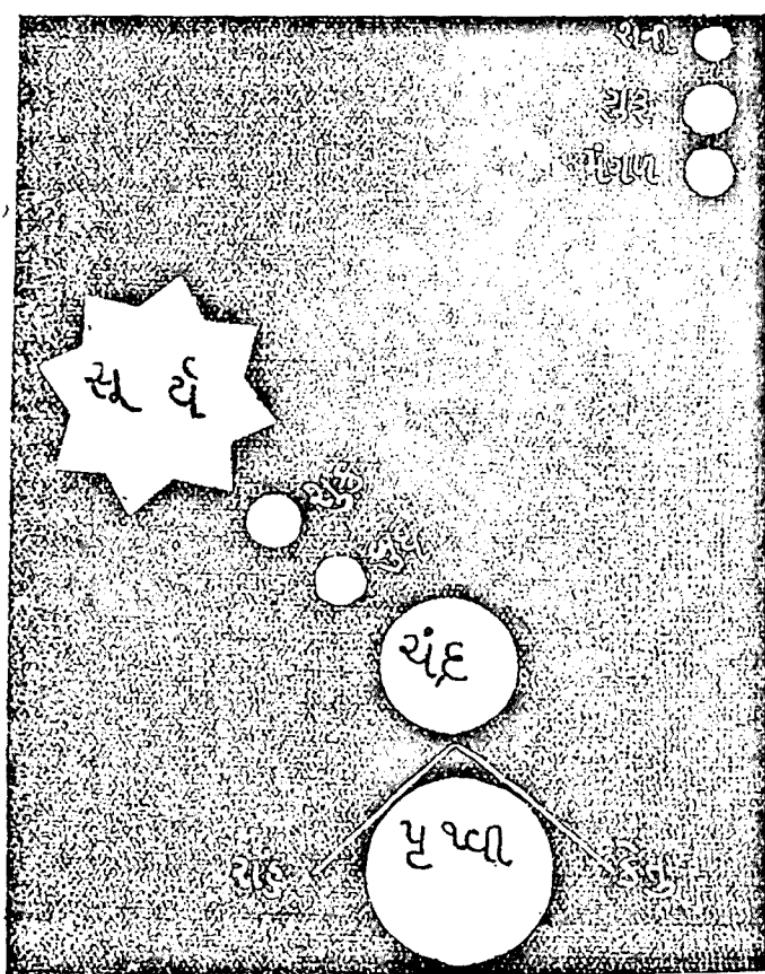
(૧૯) ભૂગ નક્ષત્ર ચારતારા
તા. ૭ જૂન સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વદીશામાં ઉગે છે.

- (૨૦) પૂર્વોષાઢ નક્ષત્ર પાંચતારા
તા. ૨૧ જૂન સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વદીશામાં ઉગે છે.
- (૨૧) ઉત્તરાષાઢ નક્ષત્ર છતારા
તા. ૫ જુલાઈ સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વદીશામાં ઉગે છે.
- (૨૨) અભિજ્ઞત નક્ષત્ર એક પ્રકારીત તારો.
- (૨૩) અવણ નક્ષત્ર એક પ્રકારીત તારો
તા. ૧૬ જુલાઈ સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વદીશામાં ઉગે છે.
(આ બંને નક્ષત્રોના પ્રકારીત તારા એકમીલથી ધણા અંતરે ઉગે છે.)
- (૨૪) ધનીધા નક્ષત્ર ચાર તારા
તા. ૨ ઓગસ્ટ સુર્યોરત પછી પૂર્વદીશામાં ઉગે છે.
- (૨૫) શતભીપા નક્ષત્ર આશરે એકસો તારા
તા. ૧૬ ઓગસ્ટ સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વ દિશામાં ઉગે છે.
- (૨૬) પુર્વી ભાગ્ય નક્ષત્ર એ તારા
તા. ૩૧ ઓગસ્ટ સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વ દિશામાં ઉગે છે.
- (૨૭) ઉત્તર ભાગ્ય નક્ષત્ર એ તારા
તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વ દિશામાં ઉગે છે.
- (૨૮) રેવતી નક્ષત્ર માઘવીના આકારે તારાએ ઉગે છે.
તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર સુર્યોસ્ત પછી પૂર્વ દિશામાં ઉગે છે.

દરેક નક્ષત્રો ઉગ્યા પછી છ કલાકે માથા ઉપર આવે છે,
સારે ધણું જ સહેલાઈથી જોઈ શકાય છે.

અહે।

ગ્રહોની સમજણું

- શની** વાદળા રંગની છાંય જેવા પ્રકાશનો તારો બહુ ગીણો હેખાય છે. કારણું આ ગ્રહ પૃથ્વીથી ધણો જ દૂર છે.
- શુક્ર** પીળા રંગની છાંય જેવા પ્રકાશિત તારો ઝગમગ થાય છે. આ ગ્રહ શનીથી બીજા નંબરનો છે.
- મંગળ** લાલ રંગની છાંય જેવા પ્રકાશિત તારો આ તારાનો પ્રકાશ આપણે જેમ આંખો બંધ કરીએ અને ઉધાડી એ તેવી રીતે જેવામાં આવે છે. આ ગ્રહ શનીથી ત્રીજા નંબરનો છે.
- શુક્ર** સરેદ રંગનો ઝગજગાટ વાળો મોટો તારો ધણો જ આકર્ષણ હેખાય છે. આ તારાને જેવાની મજા પડે છે. આ ગ્રહ સૂર્યથી બીજા નંબરનો છે.
- યુધ** સરેદ અને પીળા રંગના મીશ રંગની છાંયવાળો પ્રકાશિત તારો સૂર્યથી ત્રીજા નંબરનો છે. સૂર્યથી નળુક અને સૂર્યની આસપાસ દરતો હોવાથી ઓછા જેવામાં આવે છે.
- ઉપરના ગ્રહોની નક્ષત્રોની જેમ સ્થીરતા નહીં હોવાથી કાયમ અમુક દીવસે અમુક જ જગ્યાએ ઉગે એમ નક્કી કરેલ નથી.
- સૂર્ય અને ચંદ્ર જેમ આપણે જોઈ શકીએ છીએ તેમ રાહુ અને ડેતુ જોઈ શકતા નથી.
- રાહુ અને ડેતુ નક્ષત્રો કે ગ્રહ જેવા તારા નથી. ઇક્તા ગ્રહણ વખતે રાહુ યા ડેતુ સૂર્ય કે ચંદ્ર ઉપર આવી જવાથી ગ્રહણ થાય છે. તેવી માન્યતા છે. તે બરાબર છે અને તેવી રીતે માણુસના ગ્રહો ઉપર રાહુ યા ડેતુ આવી જવાથી તુકશાન થાય છે. યા મૃત્યુ પામે છે.

શની, શુક્ર, મંગળ, શુક્ર, શુક્ર. આ અહો જોવા હોય તો પંચાંગમાં ચંદ્ર જયારે ઉપરના ગૃહો સાથે આવતો હોય ત્યારે ચંદ્રની સાથે ને અહો હોય તે ગૃહ જોઈ શકાશે.

અહોનું મલુત્વ

શની— પ્રાણુ અને પ્રકૃતિ.

શુક્ર— રીષિ (ધનાધ્યતા) સીષિ (વિદ્વતા.)

મંગળ— કાર્ય શક્તિ, કાર્ય ક્ષેત્ર, કુદુર્ય અને કુદુર્ય સંબંધ.

સૂર્ય— દેહ, પીતા અને પ્રભાવ.

શુક્ર— વ્યવહાર સંબંધ વ્યાપાર ક્ષેત્ર, સ્ત્રી.

શુદ્ધ— માવા તથા એલવાના દરેક પ્રકાર.

ચંદ્ર— ભાતા તથા દરેક પ્રકારની ધ્રચ્છાયો.

રાહુ— ઇળનું રોકાણુ.

કેતુ— ઇળનો નાંશ.

મહાદર્શાની સમજણ

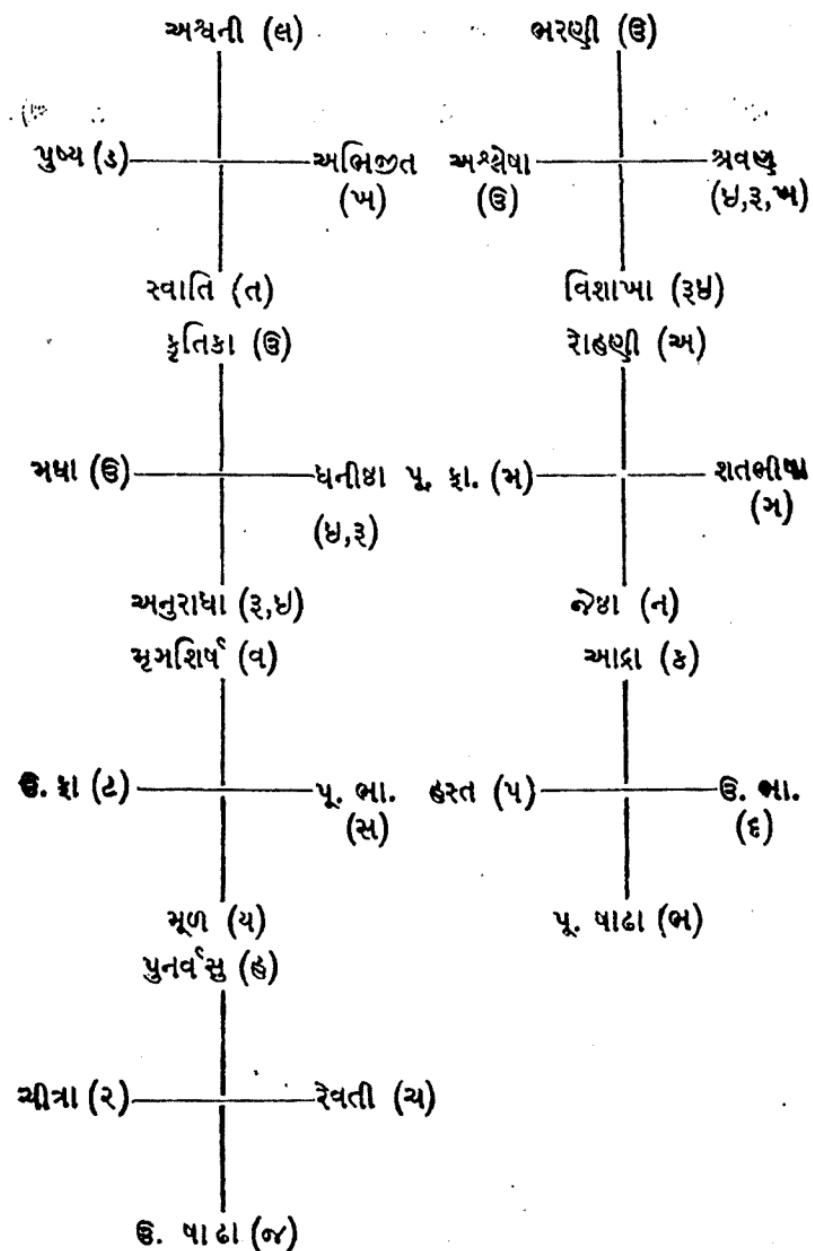
શની અને શુક્રના વેધમાં મંગળની અસરઃ—

શનીનો વેધ ચાલતો હોય અને મંગળ વેધમાં આવે તો તેટબો વખત ખરાય જય છે.

શુક્રનો વેધ ચાલતો હોય અને મંગળ વેધમાં આવે તો તેટબો વખત સારો જય છે.

રાહુ કે કેતુ પડેલા હોય તો સારા ઇળને રોકે છે અને ખરાય શેણમાં વધારો કરે છે તે ધ્યાનમાં રાખવાનું છે.

નક્ષત્રનો વેધ જન્મના નક્ષત્રને લાગુ પડે છે.

અંતરદ્ધાતુ કોષ્ટક

નક્ષત્રોના નંબર. નામ અક્ષર નક્ષત્રમાં સ્થાય આવવાની તારીખ).

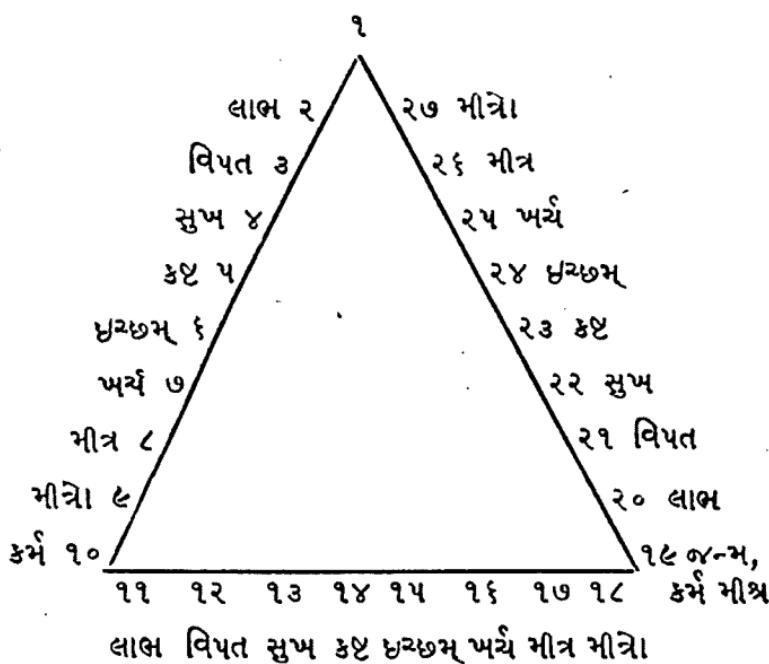
(૧)	અશ્વિની	લ.	તેરમી એપ્રીલ.
(૨)	ભરણી	ઉ.	સત્તાવીસમી એપ્રીલ
(૩)	કૃતીકા	ઉ.	દસમી મે.
(૪)	રાહીણી	આ.	ચોવીસમી મે.
(૫)	મૃગશિર્ષ	વ.	સાતમી જુન.
(૬)	આદ્રી	કુ.	એકવીસમી જુન.
(૭)	પુનર્વસુ.	હ.	પાંચમી જુલાઈ.
(૮)	પુષ્ય	ડ.	ઓગણીસમી જુલાઈ.
(૯)	આશ્વેષા	ઉ.	બીજી ઓગષ્ઠ.
(૧૦)	મધ્વા	ઉ.	સોણમી ઓગષ્ઠ.
(૧૧)	પૂ. ફાલગ્નણી	મ.	એકત્રીસમી ઓગષ્ઠ.
(૧૨)	ઉ. ફાલગ્નણી	ટ.	તેરમી સપેન્ટેમ્બર.
(૧૩)	હરત	પ.	છબ્બીસમી સપેન્ટેમ્બર.
(૧૪)	ચીત્રા	ર.	દસમી એકટોન્ટેમ્બર.
(૧૫)	સ્વાતી	ત.	તેવીસમી એકટોન્ટેમ્બર.
(૧૬)	વીશાખા	ર. ધ.	પાંચમી નવેમ્બર.
(૧૭)	અનુરાધા	ધ. ર.	ઓગણીસમી નવેમ્બર.
(૧૮)	નેથા	ન.	બીજી ડિસેમ્બર.
(૧૯)	મૂળ	ય.	સોણમી ડિસેમ્બર.
(૨૦)	પૂ. પાઠા	બ.	અષ્ટાવીસમી ડિસેમ્બર.
(૨૧)	ઉ. પાઠા	જ.	અગ્નિયારમી જાન્યુઆરી.
(૨૨)	શ્રવણ	ર. ધ. ઘ.	તેવીસમી જાન્યુઆરી.
(૨૩)	ધનીધા	ધ. ર.	પાંચમી ફેબ્રુઆરી.
(૨૪)	શતલીધા	ગ.	અઠારમી ફેબ્રુઆરી.

- (૨૫) પૂ. ભાડપદ સ. ચોથી માર્ય.
 (૨૬) ઉ. ભાડપદ દ. સતરમી માર્ય.
 (૨૭) રવતી ચ. ત્રીસમી માર્ય

અંતરદશા સુર્યથી જોવાય છે કારણું નીચીત વખતે નીચીત ડેકાણે ઈયા જ કરે છે ચંદ્ર વર્કિપણાને પામતો નથી તેથી તેનાથી દિવસ નજી થાય છે.

અંતરદશાનો કોડો।

જ્ય-મ

આ કોડો જન્મના ચંદ્ર નક્ષત્ર ઉપરથી નામ પાડેલાને જ લાગુ પડશે.

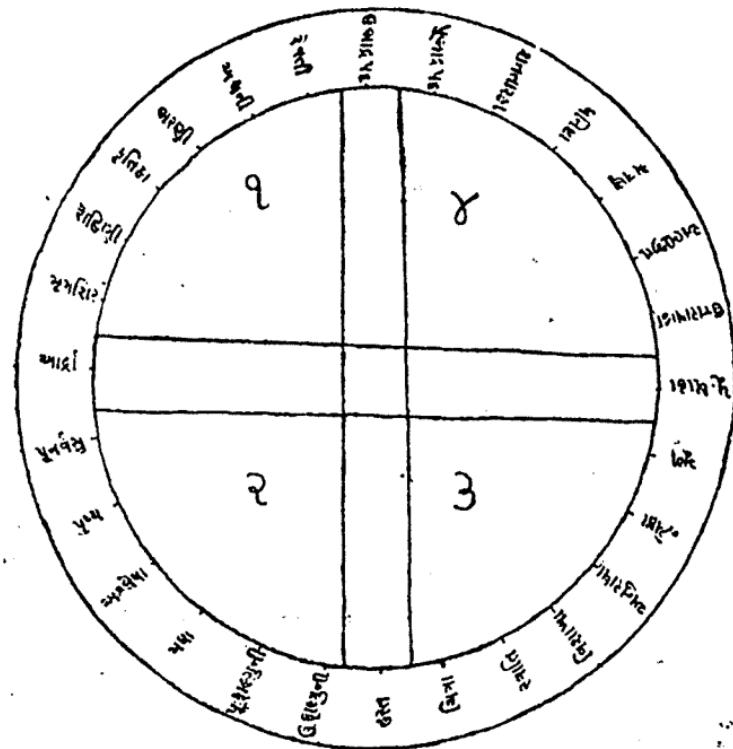
દાખલા તરીકે અશ્વની નક્ષત્રના ચંદ્રમાં જન્મનાર ભાણુસ (લ) આ ભાણુસને ૨,૧૧,૨૦ મા નક્ષત્ર ઉપર સૂર્ય આવે ત્યારે તે નક્ષત્ર ઉપર સૂર્ય નેટલા દિવસ રહે તેટલા દિવસમાં લાભ મળે છે.

નેટલા દિવસમાં કયા દિવસે લાભ મળવો જોઈએ
ચંદ્ર ૨,૧૧,૨૦ મા નક્ષત્ર ઉપર ને દિવસે આવે તે દિવસે
લાભ મળે છે.

આ પ્રમાણે દરેકનું સારનરસુ ઇણ જોઈ લેવું.

તા. ક. :—ઉપર પ્રમાણેમાં રાહુ કે કેતુ નક્ષત્ર ઉપર પડેલા
હોણે તો સાડે ઇણ મળશે નહિ અને ખરાબ ફળમાં વધારો થશે.

નક્ષત્ર ચંત્ર

નક્ષત્ર ચંદ્રની સમજણું

જ-મનો ટાઈમ તથા વર્ત્માન ટાઈમના નક્ષત્રો ઉપર અહેં કર્યાં પડ્યા છે તેના ઇણની સમજણું.

- (૧) નંબર એક તથા નંબર ત્રણ એ સૂર્ય ગુરુ અને મંગળના ધર છે માટે તે ધરમાં સૂર્ય ગુરુ અને મંગળ અળવાન અણુંય છે માટે પોતાનું ઇણ પુરેપુરે આપે છે.
- (૨) નંબર એ અને નંબર ચાર એ શની, શુક્ર અને ચંદ્રના ધરં છે માટે તેમાં શની, શુક્ર અને ચંદ્ર આવે ત્યારે પોતાનું ઇણ પુરેપુરે આપે છે.
- (૩) બાકી રહેલા ચાર નક્ષત્રો અને ખુદનો અહેં એ અસ્થીર છે માટે તેમાં ને ને અહેં આવે તે બધાના ઇણ અસ્થીર સમજવા.
- (૪) નંબર એક અને નંબર ત્રણ પ્રતિયોગ ગણુંબો (દિષ્ટિયોગ) નંબર એ અને નંબર ચાર પ્રતિયોગ ગણુંબો.
- (૫) નંબર એકના ખાનાનું ભ્રમણું કરત્તા શનીને સાડાછ વરસ લાગે છે ગુરુને પોણું ત્રણ વરસ લાગે છે, મંગળને ચાર મહીના લાગે છે, સૂર્યને અઢી માસ અને શુક્રને સૂર્ય કરત્તા એછા દિવસ લાગે છે. ખુદને શુક્ર કરતાં એછા અને ચંદ્રને છ દિવસ લાગે છે.
- (૬) બાકી રહેલા આશ્રા, હસ્ત, પ્રવીષાદા, ઉ. ભાડને ઇરતાં શનીને એક એક વરસ અને ગુરુને છ છ માસ લાગે છે. પોતાના જ-મના નક્ષત્રો ઉપરથી જુંદગીનો ટૂંકો અહેવાલ.
- (૭) ને ખાનામાં શની હોય અને તેમાં ને અહેં પડ્યા હોય તથા તેના પ્રતિયોગમાં ને અહેં પડેલા હોય તે અહીંનું પ્રભુત્વ એષું થાય છે તેથી તે અહેં તેમના પ્રભુત્વની બાયતમાં નુકસાન કરે છે.

- (૮) ને ખાનામાં શુરુ હોય અને તેમાં ને અહેં પડ્યા હોય તથા તેના પ્રતિયોગમાં ને અહેં પડ્યા હોય તેનું પ્રલુટવ વધી છે તેથી તે અહેંના પ્રલુટવ બાખતમાં સારો લાભ મળે છે.
- (૯) શની કૃતો કૃતો ને વરસે જન્મના પડેલા અહેંના ખાનામાં આવે ત્યારે તે અહેંનું તથા તેના પ્રતિયોગમાં પડેલા અહેંનું પ્રલુટવ ઘટાડી તુકશાન કરાવે છે.
- (૧૦) શુરુ કૃતો કૃતો ને વરસે પડેલા અહેંના ખાનામાં આવે ત્યારે તથા તેના પ્રતિયોગમાં પડેલા અહેંનું પ્રલુટવ વધારી લાભ અપાવે છે.
- (૧૧) આકીના અહેંનું બ્રમણું શનીની સાથે ખરાખ છે અને શુરુની સાથે સાંચ છે.
- (૧૨) અહેંના બ્રમણમાં જ્યારે રાહુ આવતો હોય ત્યારે તે અહેંના ક્ષળમાં રોકાણું થશે અને કેતુ જ્યાં આવતો હોય તે અહેંના ક્ષળનો નાશ થશે તે ખાસ ધ્યાન રાખવું.
-

મુંહંત વિલાગ

વ્યક્તિગત—અંતર દશાના કોઠા ઉપરથી સૂર્ય અને ચંદ્ર સારા હોય તે દીવસ ઉત્તમ. એમાંથી એક સારો હોય તે દીવસ મધ્યમ. બન્ને ખરાખ હોય તો કનિષ્ઠ.

ચોક્કા દીવસ માટે—(ફુનિયાના તમામ દેશો માટે) સૂર્ય જ્યારે (નક્ષત્ર યંત્ર)ના નંબર એક અને ત્રણુના ખાનામાં હોય ત્યારે ચંદ્ર નંબર એક અને ત્રણુના ખાનામાં આવે તે દીવસો સારા ગણુવા. તેવી રીતે સૂર્ય નંબર એ અને નંબર ચારના ખાનામાં

હોય ત્યારે ચંદ્ર નંબર એ અને ચારના ખાનામાં આવે તે દિવસો સારા અણુવા.

ક્યો વખત સારો :— દરેક દેશનો સૂર્યોદય પછી ને વાર હોય તે વારનો અહીં સૂર્યોદય પછી એક કલાક પ્રભુત્વ ભોગવે છે અને ત્યાર પછી બીજો કલાક તેનાથી છઢો વારનો અહીં પ્રભુત્વ ભોગવે છે.

ડાખલા તરીકે :— શનીવારના સૂર્યોદય પછી શનીનો અહીં પ્રથમનો એક કલાક પ્રભુત્વ ભોગવે છે, બીજો કલાક શુરૂનો અહીં પ્રભુત્વ ભોગવે છે. ત્રોજો કલાક મંગળ, ચોથો કલાક સૂર્ય, પાંચમો કલાક શુક્ર, છઠો કલાક ષુધ, સાતમો કલાક ચંદ્ર અને આઠમો કલાક શની અહીં પ્રભુત્વ ભોગવે છે. આ પ્રમાણે દરેક વારનું અહોનું પ્રભુત્વ જોઈ લેવું.

કૃવાં કાર્યો માટે ક્યો અહીં સારો

શની— સ્થિર કાર્યો માટે.

શુરૂ— શાનોદય કાર્યો માટે.

મંગળ— હુનર ઉંઘોગના કાર્યો માટે.

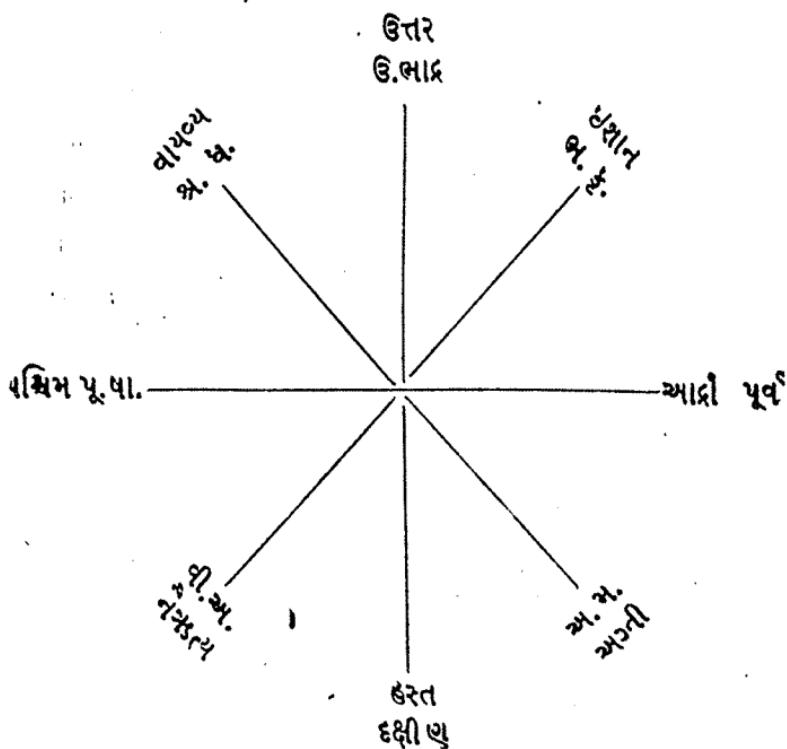
સૂર્ય— પ્રભાવશાળી કાર્યો માટે.

શુક્ર— વિલાભ, વૈભવ તથા ભોગયના કાર્યો માટે.

ષુધ— વ્યકૃત્વત્વના દરેક કાર્યો માટે.

ચંદ્ર— શાન્તિના કાર્યો માટે.

દિશાચક્કુ

ને નક્ષત્ર ઉપર ચંદ્ર હોય તે દીશામાં જવાથી લાભ થાય છે
અને તેની સામેની દીશામાં જવાથી નુકશાન થાય છે. શની, રાહુ ?
ફેરુ આવતો હોય તો તે હિવસ તાજ્ય કરવો.